

ነዚ ኣብ ታሕቲ ዘሎ ጽሑፍ ኣንብብዎ፡ ብሕጋዊ ኣገባብ ብመሰል ዓይኒ ረኣይዎ፡ ሎሚ ኣብ ኤርትራ ምስ ዝፍጸም ዘሎ ራሲያን ዓመጽን ድማ ኣነጻጽርዎ፡ ህግደፍ መን ምዃኑ ባዕሉ ክምስክርዎ።

ብዘይ ኣገባብ ዝተጥርየን ኣባይቲ ናብ መንግስቲ ክርከብ ተወሲኑ

ኮሚሽን መሬትን ኣባይትን ኤርትራ ኣብ እዋን ስርዓት ደርግ ብዘይ ሕጋዊ ኣገባብ ወነንቲ ኣባይቲ ክኾኑ ናይ ዝበቐዑ ሰባት ገዛውቲ፡ መንግስቲ ክርከቦ ወሲኑ። ብመሰረትዚ ንኣዋጅ ቁጽሪ 16/91 ምርኩስ ብምግባር ኣብ መወዳእታ ናይዛ ዝሓለፈት ወርሒ ዝጸደቐ ወሳኒዚ 174 ኣባላት ናይ ዘለውዎን 6 ማሕበራት ኣባይቲ ናብ መንግስቲ ክኣቲዩ።

ተሓባቦሪ ኮሚሽነር ኮሚሽን መሬትን ኣባይትን ኣቶ የማነ ዳዊት፡ ብ5 ለካቲት ንጋዜጠኛታት ኣብ ዝሃቦ መግለጺ፡ ልዕሊ 80% ኣባላት ናይዘን ኣብ እዋን ስርዓት ደርግ ብጥርኑፍ መንገዲ ኣባይቲ ዝሰርሓ ማሕበራት እዚኣተን ብዝተፈላለዩ ጽፍሒ ሓላፍነት ነቲ ዝነበረ ስርዓት ዘገልገሉ ወተሃደራት፡ ኣባላት ኢሲፓን ድሕንነትን ዝነበሩ ምዃኖም ጠቐሱ፡ ገለ ውሑዳት ምሳኦም ተሓዊሶም ወነንቲ ኣባይቲ ንምዃን ዕድል ዝረኸቡ ተራ ሰባትውን ከም ዝርከብዎም ሓቢሩ።

ኣቶ የማነ “እቲ ቀንዲ ምክንያት በዓል ስልጣን ምንባርን ዘይምንባርን ኣይኮነን። ከምኡ ነይሩ እንተዝኸውን እዚ ውሳኔዚ ቅድሚ ክልተ ወይ ሰለስተ ዓመታት ክውሰድ ምተኻእለ ነይሩ።” ድሕሪ ምባል፡ እቲ ኮሚሽን ኣብዘን ዝሓለፈ ክልተ ዓመታት ደቂቕ መጽናዕቲ ኣካይዱ፡ ኣብዘን ማሕበራት እዚኣተን ነቲ ኣባይቲ ብኸመይ መንገዲ ከምዘጥረዎኦ ብጭብጭ ድሕሪ ምርግጋጽ ነዚ ውሳኔዚ ከም ዝወሰደ ኣረዲኡ።

ብመሰረትቲ ዝተኻየደ መጽናዕቲ፡ እዘን ማሕበራት እዚኣተን ካብ 40 ክሳብ 70 ምኡታዊት ንብረት ህዝብን መንግስትን ተጠቐመንዮን ኣባይቲ ክሃንጸ በቐዐን። ናይ መንግስቲ መሳርሒታት ህንጻ፡ መካይንን ማሽነሪን ኣብ ርእሲ ምጥቃም፡ ናይ ዝተቐጽዑ ወተሃደራትን ወደ ገባን ጉልበት ብነጻ ብምምዝማዝን እቲ ኣባይቲ ከም ዝተሰርሐ ዘረጋግጽ ጭብጢታት ከም ዘሎ ኣቶ የማነ ሓቢሩ። ንሱ ብተወሳኺ ገለ ማሕበራት ብዝተዋህበን ሓለፋ ካብ ኣዲስ ኣበባ ከይተረፈ፡ መፃጽን መሳኹትን ብነፋርሪት ተጻዒኑ ብነጻ ይመጽኣለን ከም ዝነበረ፡ መካይንን መራኽብን መንግስቲ ከኣ፡ (ናይ ደርግ መካይንን መራኽብን ምዃኑ ኣይትዘንግዑ) ንብረት ናይተን ማሕበራት ይጓርታ ከም ዝነበሩ፡ ዘረጋግጽ ሰነዳት ከም ዘሎ ኣቶ የማነ ኣረዲኡ።

በዓል ስልጣን ወይ ኣባል ኢሲፓ ኣይነበርኩን ዝብሉ፡ ሓደ ሓደ ሰባት ክርከቡ ዝኸእሉዎ እንተኾኑ፡ “ብረሃጺይ ብጽሩይ ኣታዊይ ኣጥሪየዮ ክብል ዝኸእል ሰብ ግን የለን” ዝበለ ኣቶ የማነ ንመሳርሒ ህንጻ ዘድሊ ነዋት፡ ከም ሑጻ ሲሚንቶ ኣእማን ቃላሚጠስን ካልእን ብነጻ ተረኺቡ፡ ንመጎዓዚያን ማሽነሪን ዝተገብረ ወጻኢ እንተዘይነበር፡ ወነንቲዚ ኣባይቲዚ ዘውጽእዎ ገንዘብ ኣዝዩ ውሱን ምንባር ንምግምጋም ከምዘየጸግም ንምብራህ፡ ንሓንቲ ካብተን ማሕበራት ንማሕበር ኣዲስ ህይወት ከም ኣብነት ኣቐሪቡ።

ኣባላት ማሕበር ኣዲስ ህይወት 40 ሰባት ዮም። ኣብ ሰነዳት ናይታ ማሕበር ሰፊሩ ከምዘሎ፡ ነፍስ ወከፍ ኣባል ማሕበር ነቲ ዘጥሪዮ ገዛ፡ 6889 ብር ጥራይዮ ኣዋጺኡ። እቲ ንነበስ ወከፍ ኣባልታ ማሕበር ዝተዋህበ ሰለስተ ቀንዲ ክፍልታትን ክልተ ሓገዝቲ ክፍልታትን ዘለዎ ገዛ፡ ብናይቲ እዋንቲ ዋጋ ክሕሰብ እንከሎውን እንተኾነ፡ ብውሕዱ 22 ሽሕዩ ዝግመት። ስለዚ እቲ ኣባል ማሕበር 30% ናይቲ ዋጋ ጥራሕዩ ወጻኢ ገይሩ።

እዚ ናይ ሕጂ ውሳኔ፡ ኣብ ልዕልተን ብዙሓት ኣባላት ዝጠርነፉ ማሕበራት ዝተወሰደ ብምዃኑ ፍሉይነት ይሃልዎ ምበር፡ እቲ ኮሚሽን ቅድሚ ሕጂ ብውልቀ ሰብ ደረጃ ተመሳሳሊ ስንምቲ ክወስድ ጸኒሑዮ። ኣቶ የማነ ንብድሕሪ ሕጂ ውሳኔ ዝጸበ ኣብ ምጽራይ ዝርከብ ንብረት ማሕበራትን ውልቀ ሰባትንውን ከም ዘሎ ሓቢሩ።

ብዛዕባቲ ብተመሳሳሊ ኣገባብ ተጠርዖ ብመሸጣ ይኹን ብካልእ ኣገባብ ዋንነቱ ናብ ካልኣት ዝተሰጋገረ ኣባይቲ ኣመልኪቲ ድማ፡ ኣቶ የማነ፡ ቅድሚ ነጻነት ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ ብረድዮ ብተደጋጋሚ ኣብ ዘቃልሖ ዝነበረ ምልክታ፡ ዝኾነ ዜጋ ንመሳሰሎ ዓይ መንግስቲ ሓዊሶም ኣባይቲ ካብ ዝሃነጹ ሰባት ኣባይቲ ይኹን ካልእ ንብረት ከይዕድግ ኣጠንቁቑ ከም ዝነበረ ጠቐሱ። ድሕሪ ነጻነት-ውን እንተ-ኾነ፡ ኮሚሽን ኣባይቲ ኣጻርዮ ምስክር ዋንነት ንዘይሃቦ ኣባይቲ ምምሕልላፍን ምሻጥን ክልኩል ምጻኑ ዝሕብር ምልክታታት ከም ዝወጽኡ-ውን ገለጹ። እቲ ኮሚሽን ነዞም ነዚ መጠንቀቕታዚ ጥሒሶም ኣባይትን መሬትን ዝዓደጉ ሰባት ዝፈልጠሉ ሰነዳት ከምዘዩሉ ሓቢሩ።

ጉዳይ ናይ-ቶም ኣብ-ቲ ኣባይቲ ሰፊርም ዘለው ሰባት'ከ ከመይ ክኸውንዮ ንዝብል ሕቶ፡ ኣቶ የማነ፡ ኮሚሽን ኣባይቲ፡ ሓላፍነቱ ምጽራይ ዋንነት ጥራሕ'ዩ። ናብ መንግስቲ ዝኣተወ ኣባይቲ ብክፍሊ ምምሕዳር ንብረት መንግስቲ (ሚኒስትሪ ፋይናንስ) ስለ ዝመሓደር ምስ ሰፊርቲ ብኸመይ ይተሓሳሰብ፡ ነቲ ክፍሊ ዝምልከት ምበር፡ ንኮሚሽን መሬትን ኣባይትን ዝምልከት ጉዳይ ኣይኮነን ኢሉ።

ኣብ መወዳእታ ኣቶ የማነ፡ ነቶም ብግርህና ንሕግን ኣዋጅን መንግስቲ ከየስተውዓሉ፡ ዘይሕጋዊ ንብረት ዝዕድጉ ሰባት፡ ናይ ከምዚ ዓይነት ውሳኔ ግዳያት ክኾኑ ስለ ዝኸእሉ፡ ህዝቢ ካብ'ዚ ተመክሮ'ዚ ተማሂሩ፡ ንኣዋጃትን ሕጋጋትን መንግስቲ ክኸተል፡ ንብረት ኣብ ምዕዳግ ጥንቁቕ ኮይኑ ብውሕስነት ዘለዎ ሕጋዊ መንገዲ ጥራሕ ክፍጽጥ ተላቢ'ዩ።

ምንጩ፡ ጋዜጣ ሓዳስ ኤርትራ ቀዳም 8 ለካቲት 1997 6ይ ዓመት ቁጽሪ 46፡

ብሓልዮት ደሞክራሲያዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ ዝፍኖ፡ ድምጺ ሰላምን ደሞክራሲን ኤርትራ 06-02-2019